

malnih 1575. Proizvodnja sirove nafte u Americi u samo pola godine s 8,4 porasla je na gotovo devet milijuna barela na dan, a taj porast od oko 600 tisuća barela na dan gotovo da je posve poništio OPEC-ovo smanjenje proizvodnje! Istodobno je na tlu „donjih 50“ saveznih država Amerike u neprotočnim slojevitim stijenama u podzemlju na različitim dubinama otkriveno još nekoliko golemih nalazišta ugljikovodika. Sve to govori da globalni „swing-producer“, ili onaj tko je sposoban brzo snižavati i povećavati proizvodnju i tako balansirati svjetsku ponudu i potražnju, više nije Saudijska Arabija, nego to sve više postaje prilagodljiva, žilava i tehnološki nevjerojatno agilna američka naftna industrija. No, tek bi cijena iznad 60 dolara ponovo omogućila američkim proizvođačima da aktiviraju većinu svojih nalazišta i bušotina. To će, međutim, biti snažan motiv zemljama članicama OPEC-a da ne smanjuju proizvodnju...

U siječnju su se, međutim, u sliku globalnog naftnog tržišta ugurala još dva silovita događaja. Prvi je bio dolazak u Bijelu kuću Donalda Trumpa, a drugi nagli porast američkih i svjetskih zaliha sirove nafte i naftnih derivata.

Već u predizbornoj kampanji (više na društvenim mrežama i javnim istupima, nego u službenim dokumentima) Donald Trump obećavao je deregulaciju američkoga energetskog sektora,

Donald Trump obećavao je deregulaciju američkoga energetskog sektora, smanjenje uvoza energenata iz „neprijateljskih“ zemalja i postizanje neovisnosti SAD-a o uvozu energenata

900

tisuća barela na dan iznosi OPEC-ovo smanjenje isporuka sirove nafte tijekom siječnja 2017.

60

dolara cijena je barela nafte koja bi omogućila puno aktiviranje američkih bušotina

smanjenje uvoza energenata iz „neprijateljskih“ zemalja i postizanje neovisnosti Sjedinjenih Američkih Država o uvozu energenata. Deregulacija je značila ukidanje brojnih administrativnih ograničenja u zaštiti okoliša, brže i jednostavnije izdavanje dozvola, dopuštanje istraživanja nafte i plina na državnom zemljištu, ukidanje ograničenja za korištenje ugljena u proizvodnji energije i slično. Već u prva dva tjedna kao predsjednik, Trump je odobrio gradnju dva velika naftovoda, Keystone i Dakota, a sankcije koje je uveo Iranu zbog testiranja novih raketa mogle bi otežati i uvoz nafte iz te zemlje.

‘Bildanje’ nije od jučer

Porast zaliha sirove nafte i naftnih derivata u SAD-u analitičari pripisuju pojačanom remontu američkih rafinerija, uobičajenom u ovo doba godine. No, stanje američkih rezervi od oko 1,35 milijardi barela za oko 150 milijuna barela veće je od petogodišnjeg prosjeka i njihovo „bildanje“ nije od jučer. Ono traje od prvih dana 2015. godine i zapravo bi moglo biti još jedno moćno američko oružje za kontrolu „neprijateljskih“ proizvođača. Cilj takve politike očito je stabilizacija globalnog tržišta i dizanje cijene nafte prema razinama isplativim za američke proizvođače, ali opet ne tako visokima da bi „protivničke“ arapske zemlje na nafti ubirale skandalozne superprofite. •

Nikad robom

Goran Gerovac

Roditelji, ne šalјite djecu u vojsku. Klinci, ako vas pozovu – dezertirajte. Ginuti za državu mračna je glupost

Samo oni koji nemaju iskustvo rata i oni koji su dovoljno zli pa mogu zazivati oružje licitiraju životima i romantičnima proglašavaju ubijanja, sakaćenja, krv i kaljužu masakra. Nema ničeg romantičnog u umiranju za domovinu. To je mračna glupost, odgojem usađena predrasuda o veličini neminovne žrtve da bi cjelina postojala na kostima pojedinca. Orwell je napisao da rat doprinosi onoj posebnoj mentalnoj atmosferi koja je potrebna hijerarhijskim društvima što je istina suprotna gore spomenutoj romantici. Ako se zadržimo na Orwellu i ako njegovu misao uzmemo precizno kao Le Bonovu da se toliko gomila dalo herojski poklati za vjerovanja, ideje i riječi što su ih jedva razumjele, mora se stvar pogledati iz jedine objektivne perspektive u kojoj se nikako ne smije više pitati što ti možeš učiniti za domovinu, nego što je domovina do sada uopće učinila za tebe. Ne mogu opisati razinu tjeskobe koja me pritisne kada sretnem svoje vršnjake osakaćene u ovom posljednjem ratu kao što ne mogu shvatiti lakomost domovine da pristaje radi vlastitog mita svojim ljudima trgati udove i gurati ih u jame. Zazivati ih u vojsku pod zajedničkim stijegom unaprijed planirane žrtve dijabolična je nakana ubojstva s predumišljajem, što pojednostavljeno znači da je svaki rat tek masovno ubojstvo s nacio-

Kada vas pitaju zašto ne želite u vojsku, recite hladno da bolujete od opake bolesti – talasemije maior. Nikako minor

nalnim predumišljajem, savršen zločin koji pobija tezu kako se zločin ne isplati. Dobro, ne isplati se svima, ali nije ni malen broj onih koji u jurišima na mrskog neprijatelja vide priliku da postanu vlasnici prava na povijest. Vraćam se svojim stradalim vršnjacima iz prošlog rata. Gledajući ih, shvaćam da su oni rat koji prolazi s nama. Oni kojih više nema poginuli su za državu koja ne zaslužuje ni pola kapi krvi prolivene, oni koji su preživjeli kaucirajući vlastiti ideal nekim od svojih udova danas tumaraju ovom moralnom pustopoljinom kao nacionalne fatamorgane koje svi odbijaju vidjeti, osim kad ih ponovno treba mobilizirati za novi krug interesnog samoubojstva. Oni pak koji su izašli živi i cijeli, ali koji nisu imali želudac prodajući čast naplatiti poslijeratno likovanje nad grobovima, ostali su isključeni, poput likova iz nekih starih videoigrica što su odigrali svoje minorne uloge i sada bez smisla i energije tavore na marginama ekrana. Neupotrebljivi za sljedeći rat, nepotrebni za ovu laž od mira u zemlji za koju su potezali oružje moraju se osjetiti kao svaki onaj kome su pucali u leđa. Nevjerojatno je to iskustvo, a još je nevjerojatnije kako ga se olako ignorira i

prelazi preko njega. Što nam znače rečenice koje su ispisali Remarque, Marinković, Mihajlo Lalić, Hassel, što znači Sartreova ideja da društva nikada nisu upoznala mir koji ne bi bio drugo nego naoružani mir ili ona Tome Akvinskog da tirani sumnjiče dobre, a ne zle strahujući od kreposti drugih. U čovjekovoj upotrebljivosti za besmisao umiranja ne znače ništa jer, čak i da smo nešto od povijesti naučili, uporno to odbijamo primijeniti. Ponovno zveckanje oružjem, ponovna pozivanja u vojsku zato će opet rezultirati pokornim odazivanjem, mobilizacijom mase, bez pitanja i želje da se odupru antilogici i da se konačno napravi domoljubna inverzija kako bi stvari sjele na pravo mjesto – roditelji, ne šalјite djecu u vojsku; klinci, ako vas pozovu – dezertirajte. Recite da bolujete od talasemije maior. Ne minor. Recite da ste nacionalno anemični, apatični, blasfemični. Ne uvođe vas u tu mračnu i zlokobno besmislenu strukturu da bi vas naučili preživjeti, nego da vas nauče ubiti i umrijeti. Nijedna vojska nikada nije postojala da bi drugu stranu odvratila do rata, nego je vojna struktura bila neophodna da bi rat postao moguć. Strah od toga da će vas se proglasiti nacionalnim izdajnicima, dezerterima, kukavicama, izrodima toliko je generacijski impregniran u svijest odgojem i tradicijom da je paradoks žrtve postao okosnicom kolektivnog ludila koje nazivamo domoljubni zanos. Ima u Marinkovićevu Kiklopu prizor u kojem Don Fernando tumači potrebu preventivnih ubojstava i zaključuje, bez krzmanja, kako se boji rata i umiranja jer vlastitu glavu smatra najvećim kulturnim dobrom budući da se jedino ona brine za njega. Glava koja se brine i glave koje se kotrljaju antipodi su melodramatičnih skazanja u kojem množina rađa narod, istovremeno ubijajući čovjeka. Na kraju svih velikih riječi i teških parola nitko nije na fronti ubijen kao Hrvat, svi su iščezli kao ljudi, izmanipulirani i odvedeni na klanje u ritmu koračnice samo da bi besmisao ratnog smeća zavijorio kakvom-takvom svećanošću.

Što ima veličanstvenog u umiranju za domovinu? Vrijedi li ona žrtvovanja onih koji su danas tek djeca koju planiramo ogrnuti u maskirne kompletiće? Mislim da vojnički poziv traži od čovjeka da pomalo bude psihopat. Poslati ljude u bitku i ostaviti ih da trunu i gnjiju, razbacani i izgaženi pa nakon svega pričati o sjaju veličine žrtve za višu stvar, to je bezobzirnost karaktera koju nikad neću prihvatiti. Odbijati umrijeti za državu, ne prihvaćati vojsku kao krunski dokaz domoljublja, odreći pravo kolektivu da raspolaže tvojom sudbinom preduvjeti su oslobođenja pojedinca iz jarma nacionalne upotrebljivosti. I nemojte se osjećati veleizdajnicima kad to u ovom svijetu danas nema smisla. Grižnju savjesti morate osjetiti jedino onda ako izdate sebe. •